अनर्थोधनाद्याशायाबैक्लव्यंतदेवअर्थोभवेत् आशायानिरन्वयोच्छेदहेतुत्वेनसुखायापिस्यात् तत्रहेतुः दैवात् देवस्यानुग्रहात् निरीश्वरवादिमतमनुरुत्ध्याह पूर्वकृतेनवेति निराकारानिर्विषयज्ञानरूपा ॥६१॥ सुखमिति नैराश्यमेवपरंसुखंमोक्षाख्यपरसुखप्रापकं अशनंभोजनमाशोविषयभोगस्तद्रहितामनाशां भोगार्थंहिधनाद्याशाभोगत्यागादुच्छिद्यतेइत्यर्थः ॥ ६२ ॥ पर्यवस्थापितः आत्मतत्त्वेनिष्ठांप्रापितः ॥ ६३ ॥ इतिशांति० मोक्षध० नै० भा० चतुःसप्तत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १७४ ॥ ॥७॥ ॥७॥ पूर्वंजिताशोमोक्षमिच्छेदित्युक्तं संप्रतितत्रकालविलंबोनकर्तव्यइत्याहाध्यायेन अतीति अतिक्रामतिजरारोगादिभिर्नृणांपराभवंकुर्वति श्रेयःप्रशस्ततरं ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ मोक्षधर्माणांअर्थेषुकुशलः विचक्षणःऊहापोहकुशलः ॥ ४ ॥ यथार्थयोगंफलसंबंधमनतिक्रम्य ॥ ५ ॥ मु

अनर्थोहिभवेदर्थोदैवात्पूर्वकृतेनवा ॥ संबुद्धाहंनिराकारानाहमद्याजितेंद्रिया ॥ ६१ ॥ सुखंनिराशःस्वपितिनैराश्यंपरमंसुखं ॥ आशामनाशांकृत्वाहिसुखं स्वपितिपिंगला ॥ ६२ ॥ भीष्मउवाच एतैश्चान्यैश्चविप्रस्यहेतुमद्भिःप्रभाषितैः ॥ पर्यवस्थापितोराजासेनजिन्मुमुदेसुखी ॥ ६३ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशांतिपर्वणिमोक्षधर्मपर्वणिब्राह्मणसेनजित्संवादकथनेचतुःसप्तत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १७४ ॥ ॥७॥ युधिष्ठिरउवाच अतिक्रामतिकालेऽस्मिन्सर्वभूतक्षयावहे ॥ किंश्रेयःप्रतिपद्येततन्मेब्रूहिपितामह ॥ १ ॥ भीष्मउवाच अत्राप्युदाहरंतीममितिहासंपुरातनं ॥ पितुःपुत्रेणसंवादंतंनिबोधयुधिष्ठिर ॥ २ ॥ द्विजातेःकस्यचित्पार्थस्वाध्यायनिरतस्यवै ॥ बभूवपुत्रोमेधावीमेधावीनामनामतः ॥ ३ ॥ सोब्रवीत्पितरंपुत्रःस्वाध्यायकरणेरतं ॥ मोक्षधर्मार्थकुशलोलोकतत्त्वविचक्षणः ॥ ४ ॥ पुत्रउवाच धीरःकिंस्वित्तातकुर्यात्प्रजानन्क्षिप्रंत्यायुर्भ्रश्यतेमानवानां ॥ पितस्तदाचक्ष्वयथार्थयोगंममानुपूर्व्यायेनधर्मंचरेयं ॥ ५ ॥ पितोवाच वेदानधीत्यब्रह्मचर्येणपुत्रपुत्रानिच्छेत्पावनार्थंपितॄणां ॥ अग्नीनाधायविधिवच्चेष्टयज्ञोवनंप्रविश्याथमुनिर्बुभूषेत् ॥ ६ ॥ पुत्रउवाच एवमभ्याहतेलोकेसमंतात्परिवारिते ॥ अमोघासुपतंतीषुकिंधीरइवभाषसे ॥ ७ ॥ पितोवाच कथमभ्याहतोलोकःकेनवापरिवारितः ॥ अमोघाःकाःपतंतीहकिंनुभीषयसीवमां ॥ ८ ॥ पुत्रउवाच मृत्युनाभ्याहतोलोकोजरयापरिवारितः ॥ अहोरात्राःपतंत्येतेननुकस्मान्नबुध्यसे ॥ ९ ॥ अमोघारात्रयश्चापिनित्यमायांतियांतिच ॥ यदाहमेतज्जानामिनमृत्युस्तिष्ठतीतिह ॥ सोहंकथंप्रतीक्षिष्येज्ञानेनापिहितश्चरन् ॥ १० ॥

निर्ध्यानभिक्षुः ॥ ६ ॥ अभ्याहतेमृत्युनाभितस्ताडिते परिवारितेजरयाव्याप्ते परितापितेइतिजीर्णपाठः अमोघासुआयुर्हरणेनसफलासुरात्रिषु ॥ ७॥८॥९॥ अहोवारात्रयश्चापीतिपाठे अहोइतिखेदे वाशब्दएवार्थेभिन्नक्रमः यांत्येवनतुतिष्ठंतीत्यर्थः नतिष्ठतिअपितुक्षणेक्षणेअर्वागायाति ज्ञानेनअपिहितः अनाच्छादितज्ञानकवचस्यहिमृत्युभयंनास्ति अहंतुतद्रहितःकथंनोद्विजेयमित्यर्थः अपिशब्दस्यभागुरिमतेनअकारलोपंकृत्वानञ्समासः जालेनापिहितइतिपाठेतुनअकारलोपादि जालेनमायावरणेनअपिहितआच्छादितः ॥ १० ॥

Digitized by Google